

ENERGIEBESPARING SCHOOLGEBOUWEN ESSENTIUS

Rendement op alle niveaus

Het schoolbestuur Essentius telt negen schoolgebouwen in de gemeenten Oude IJsselstreek en Aalten, waarvan zeven tussen de veertig en zestig jaar oud zijn. Als je dan wilt verduurzamen moet je het slim doen. Stafmedewerker huisvesting en innovatie en oud-directeur André Wiesman pakte het goed en vooral integraal aan.

An tafel van de Mariaschool in Ulft zitten naast André Wiesman ook Remco Janssen van DOORadvies en Otto Willemsen van Duurzaam4Life. André trapt af: “Ik keek voor een uitgebreide 0-meting eerst naar landelijk bekende partners, maar bedacht me dat we regionaal ook vast voldoende expertise hebben. Zo kwam ik bij Otto en Remco uit, waarbij Remco zich meer op het technische richt en Otto meer met de

organisaties werkt.” Remco: “Het gaat erom dat je mensen het inzicht geeft, zodat ze tot actie komen. Maar technische maatregelen zonder effect op het gedrag werkt ook niet.” Otto knikt: “Door organisatie en mens te helpen bewegen ontstaan de voorwaarden voor verduurzaming en dat leidt tot vanzelfsprekende verdienmodellen. En alles wat je niet uitgeeft aan het gebouw kan naar het onderwijs gaan.”

0-METING

Essentius gaf de lokaal betrokken ondernemers de opdracht om een 0-meting voor de zeven oude gebouwen op te stellen en al snel bleek dat de energiecontracten gemiddeld 30% te duur waren." André: "Dat leverde al een eerste besparing op. Heel belangrijk in onze aanpak is dat we sommige zaken bovenschools regelen, maar dat elke school een eigen maatwerk plan van aanpak heeft, zodat de directeuren eigenaar van het proces zijn. Zo regelen we bijvoorbeeld alles rond verlichting bovenschools, omdat daar ook inkoop en kwaliteitsvoordeel meespelen. Hoe dichter je het bij de werkvloer houdt, hoe groter de kans op succes. Daarom is de directeur van de school ook de energiecoördinator en kan hij sturen op de gebouwafhankelijke component. De energiecoördinator neemt het team en de leerlingen mee op de energiereis om zoveel mogelijk besparing te bereiken. Nu zien ze dat duurzaamheid op verschillende manieren rendement oplevert door de combinatie van harde en zachte maatregelen."

BEÏNVLOEDEN GEDRAG

André geeft een voorbeeld: "De gemeente heeft 6 jaar geleden op drie scholen voor anderhalve ton luchtbehandelingskasten op de daken gezet. Dat ziet er niet alleen lelijk uit, maar de scholen zetten ze uit omdat het comfort verslechterd is. We hebben een deskundige uitgenodigd om te kijken hoe deze situatie verbeterd kan worden. Wat blijkt; bij de aanbesteding zijn bezuinigingen doorgevoerd, waardoor er geen inbreng van warme lucht is in de winter. Dat irriteerde en mensen werden verkouden. Dat heeft zo zes jaar geduurd zonder enige vorm van nazorg vanuit degene die het heeft aangelegd. Een ander voorbeeld van niet integraal kijken is dat grote gasgestookte ketels in de tijd zijn vervangen door kleinere HR-ketels, terwijl de gasaansluiting niet is aangepast en dus onnodig veel

voor de aansluiting betaald wordt. Daarnaast is er nu inzicht in waar het verstandig is om te investeren en hoe dat zich terugverdient. Bijvoorbeeld LED verlichting, energie zuinige pompen en het afstellen van installaties. André: "Zo'n 0-meting legt bloot dat veel scholen niet weten hoe de installaties ingeregeld zijn. De installateur komt niet als er geen klachten zijn en de gemeente geeft subsidie en vindt dat het vervolgens bij de scholen ligt. Ontbrekend inzicht en klachten zijn vaak het gevolg." Otto: "Onderwijsmensen zijn vaak niet technisch en technici zijn vaak niet onderwijskundig. Inzicht, overzicht en actie maken dat er succes wordt gehaald en duurzaamheid leuk wordt. Zo is nu de volgende stap dat we vanaf dit najaar een programma maken om groep zeven en acht mee te nemen op reis. We maken van hen kleine energieadviseurs zodat ze op school en thuis energie gaan besparen en werken aan de toekomst. We hebben het klimaatakkoord op een beeldende manier vertaald naar een praktische doe het zelf energie aanpak in zes lessen ondersteund met filmpjes en dat spreekt de kinderen echt aan. Op die manier ben je als mens en als organisatie aan het voorleven en niet aan het naleven. "Elkaar op een leuke manier aanspreken op gedrag met een competitie-element en als beloning bijvoorbeeld een reisje naar de Efteling."

TERUGVERDIENTTIJD

André ten slotte: "We kijken uiteraard ook naar de terugverdiëntijd van de investering. De zaken die we nu doen leveren op de korte en middellange termijn rendement op. Dat moet ook omdat onze gebouwvoorraad relatief oud is. Daarom leggen we het energierapport over onze MJOP en bekijken we de maatregelen integraal en slim, waardoor natuurlijke momenten worden benut om energiebesparende maatregelen uit te voeren. Zo hebben we in de Mariaschool tijdens de renovatie alle verouderde plafonds vervangen door platen met akoestisch en warmte isolerende eigenschappen en tegelijkertijd overal ledverlichting aangebracht.

Niet iedere directeur heeft affiniteit met de MJOP en dan is het prettig dat iemand integraal en onafhankelijk over de schouder meekijkt. Door de 0-meting krijg je op elke school inzicht waar kansen liggen om energie te besparen en hoe je die kunt koppelen aan andere maatregelen. Op landelijk niveau is de 'Subsidie extern advies verduurzaming scholen' van kracht, waarbij je 50 % subsidie krijgt op de inhuur van adviseurs. Als Essentius waren wij al onderweg voordat de subsidieregeling van kracht werd. We zien dat als je het goed aanpakt je een andere dynamiek voor gebouwenbeheer voor bovenschoolse managers en schooldirecteuren krijgt. Door alle scholen zo aan te pakken en de mensen te betrekken, werken we naar een strategisch huisvestingsplan wat ingebed is in de praktijk. Zo ontstaat er een vliegwieleffect." ◀

▶ Neem voor meer informatie contact op met andre.wiesman@kpn-planet.nl of kijk op www.DOORadvies.nl of www.Duurzaam4Life.com.

André Wiesman: "In ons traject naar de kinderen en gebruikers hebben we op 7 scholen zonnepanelen geplaatst om naast een deel opbrengst, ook de educatieve aspecten te ondersteunen."

Meest aantrekkelijke maatregelen

- Energie-inkoop en aansluiting
- Ledverlichting
- Energiezorg
- Optimaliseren verwarmingssysteem
- Aanwezigheidsdetectie
- Circulatiepomp vervangen door een modulerende en vraaggestuurde pomp
- Isolatie van verwarmingsleidingen
- Klok op de boiler
- Luchtbehandeling afstellen